

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2001. augusztus

BUZÁS ANDOR:

A HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

OTTHONI SZERSZÁMOK, OTTHONI KEZEK

Pesti barátom különös módját találta a hazaköltözésnek: ahelyett, hogy önmagát és dolgait csomagolta volna össze, városi lakásába hozta ács öregapja fényes nyelű szekercéjét. A szerszám olyan, mint a borostyánkő. Úgy szép csiszoltan kívül, hogy belül magába zárja mesterét, a látó szemek láttatóan. A szekercenyél enyhé, balra – fordult íveléséből, a tenyér-patinától fényt kapott rész és az érdes felület hányadából nemcsak egy hajdan-eleven jobb kéz izom-struktúrájára lehet következtetni, vagy az elhasználódott újjak bütykeire, de még az ő-ácsok fogásaiban testet öltött tapasztalásokra, az utolsó ács öntörvényű leleményére, s talán még a lelkiismeretére is. Ahogy a kihűlt szerszám képes új életre melegíteni halott forgató mesterét, még figyelmeztetéssel is szolgál – legalábbis barátom számára: Amikor életed gerendáit ácsolod, emlékezz, hogy a lényeg mindig a fölösleg eldobásának öröme. Ne hagyd, hogy létedre és dolgaidra éppen a fölösleg halmozódjék ott Pesten, hogy ellepje a forgács a lelkedből fakadt formákat, a világ tetőszerkezetét. Mi tagadás, nekem tetszik ez a bölcs gyermetegség, ez a nemes kis örültség: a vitrinbe mentett szekerce „in vitro” analízise egy pápaszemes tanár szobájában, tetszik, akárcsak másik barátom, az Ybl-díjas építész egykori vallomása: - Álomban már nagyon gyakran fáj a kezem – mondta. – Panaszkodik, sóvárog. És ezt neked is így kell érezned, mert mi egy renegát nemzedék vagyunk: Csupa képtkezik ős, ki tudja, milyen hosszú sorának ingó-bingó ágvége – amelyik hirtelen dolgát-váltja és megtagadja törzsét. Jószi-vüen is rossz gyerekek lettünk.

Szorongathatod te is a golyóstollat: a teleírt papír fölött is üres marad a kezed. Ennekem – mondta – őseim és testvéreim kőművesek voltak, illetve maradtak. Apám volt a legboldogabb ember a haláláig és a legjobb építő, mert örökké szembesült a kővel, ami nem más, mint a fontos és a fölösleges arányos elrendezése egyetlen tömbben. Nekem falsul zizeg ez az átkozott pauszpapír, amire a fundamentumtól a tetőig csupa fölösleget kell rajzolnom. Rajzta-blám nem kőta-blá: parancsok vannak rajta a kikapart tízparancsolat helyén. Az egész a litoszféra és az isten közös rossz tré-fája. Legtöbbbet érne, ha visszamennék a falumba, ahol kiváló a föld, mert kőveket terem.

Lehet, hogy most a vasárnapi ebédidőben, egy épülő ház előtt ül a barátom, Nap izzította, szétdobált terméskövei egyikén, kőporos cejgnadrágban kortyolgatja a gazda lugasának lőrését, s fazékból kanalazza a levest, amit az asszony hozott kenyeres ruhával letakart félkez-kosárban. Lehet de nem valószínű.

Az biztos, hogy én a félkezes kultúra nyúgében körmöltem papírra a kétkeziség dicséretét, az elárult másik kezek sóvárgását, tétován tapintgatva a fölösleg és a fontos határvonalait. Körülöttem szétszórva hevernek a szavak, a világ eredendően szétszatangolt szavai, mint ős terméskövek, amelyek házról álmodnak. Őszszegyülve hazavágynak, a lélek házába kívánnak befalazódni – de a kétkezi Kőműves Kelemen bosszuló lelkének ártó varázslata törvényt szab rájuk: bárhol is lelné fundamentumát, falun vagy városon ez a ház, úgyis csak félkezes maradhat örökre...

A fényes nap immár lenyugoda

A fényes nap immár lenyugoda,
A föld szintén sötétben marada,
Nappali fény éjjelre változa,
Fáradtagnak nyugodalmat hozza.

Minden állat megy nyugalomra,
Az Istentől kirendelt álomra,
De én, Uram úgy megyek ágyamba,
Mintha mennék gyászos koporsómba.

Vessünk számot, hát édes Istenem,
A lelkemet ne kelljen féltennem,
Hadd lehessen bátrabban szólamon,
Mikor meg kell előtted állanom.

Napkelettől egész napnyugatig,
Szent nevedben bízam én fáradtig,
De megbocsáss, mert szívemből szánom,
Könnyek miatt szememben nincs álom.

Ne szólíts meg, Uram készületlen,
Ne szólíts meg, Uram készületlen,
Vezess engem az enyhítő kútra,
S úgy bocsáss el engem e nagy útra!

Magyarország ezeréves történetének vázlata

A magyar nép gyökere Nyugat-Szibériába vagy Belső-Ázsiába nyúlik vissza. Nyugat felé vándorlása során iráni, ugor és más népekkel keveredett. Nagylattartó és földműves kultúráját megőrizve a 9. században a Don folyó menti szállásaikon (Levediában) - a források szerint- már erős törzsekké szerveződtek, majd a Donyec vidékére vándorolva (az Etelközben) - kazár hatásra - törzsszövetségbe tömörültek. A honfoglalást már egy háromezer éves kultúrájú, sajátos zenével, írásbeliséggel, egyistenhittel, népművészettel és harcmóddal rendelkező félmillió közösség készítette elő.

A legújabb régészeti leletek egyértelművé teszik, hogy a magyar nép több hullámban érkezett a Közép-Duna-medencébe (kettős honfoglalás), de meghatározó tömegeik a rendkívül kedvező természeti adottságú Kárpát-medencét - a hagyomány szerint a hunok és az avarok utódaiként - csak 895-ben szállták meg. Új hazájukban is folytatták pogány életmódjukat, de a megváltozott körülmények hamarosan ráébresztették vezetőiket, hogy fennmaradásuk és Európa népei közé való beilleszkedésük csak akkor lehetséges, ha feladva korábbi szokásaikat áttérnek a letelepült életmódra, s felveszik a kereszténységet.

Géza fejedelem (972-997) hatalmi koncentrációja és diplomáciai lépései teremtették meg fia - első keresztény királyunk, István (997-1038) - számára azokat az alapokat, amelyekre építve megszervezhette a feudális magyar államot, és országos méretűvé tette a keresztény hittenjesztést. Halála után trónviszályok és dinasztikus hatalommegosztások, pogánylázadások és eretnek-mozgalmak, belháborúk és külső támadások követték egymást, ám a század végére mégis megszilárdult a feudális államrend, és hivatalos államvallássá vált a kereszténység. A következő évszázadban már a Szent László király által megkezdett hódító politika folytatódott Horvátország és Dalmácia bekebelezése céljából. Szinte a század egészére rányomta bélyegét a bizánci-magyar ellenségeskedés és az orosz fejedelemségek belső viszályaiba való rendszeres rokon beavatkozás. A Szentföld felszabadítására majd megvédésére gyakran vonultak át kereszties hadak az országon (1096, 1147, 1189), olykor komoly - jó megoldásukhoz kifinomult diplomáciai érzéket kívánó - problémákat okozva.

A XIII. század ismét a magyar belpolitika évszázadává vált. A dinasztikus hatalmi harcok után uralomra kerülő II. András (1205-1235) modernizációs törekvéseivel egyrészt kivívta az egyház, illetve annak befolyása alatt álló fia, Béla herceg és hívei ellenszenvét, másrészt a nagyszabású birtokadományai miatt mind kilátástalanabb helyzetbe kerülő királyi szervisek kemény ellenállását, minek következtében 1222-ben az Aranybulla kiadására

kényszerült, amely az angol Magna Charta mellett Európa legrégebbi ilyen típusú dokumentuma. A koronabirtokok visszavételét szorgalmazó IV. Béla (1235-1270) - aki a mongolok elől menekülő kumokat is befogadta - olyan népszerűtlenné vált a nemesség körében, hogy az időközben az országra támadó tatárok ellenében sok főúr nem állt a király mellé. A mérhetetlen tatárdúlás (1241-1242) után a mélységesen vallásos király óriási erőfeszítések árán megszervezte az ország újjáépítését. A század végére azonban a megerősödő arisztokraták olyan mérvű feudális anarchiát teremtettek, amely majdnem az ország feldarabolódásához vezetett. A királyok gyakran csak a lovagrendek harcosaira számíthattak.

Az Árpád-ház fiúági kihalása (1301) jelentős változásokat idézett elő a külpolitikai törekvésekben is. A hatalmat végül hathatós egyházi támogatással elnyerő Anjou Károly leverte a tartományurakat, új arisztokráciát emelt fel, és politikai-gazdasági reformjaival megteremtette azt a gazdagságot, amelyre támaszkodva I. (Nagy) Lajos (1342-1382) dinasztikus és lovagi hadakozásait folytathatta. A gazdasági fellendülést a városiasodás fémjelezte; a bányavárosok mellett egy új várostípus, a mezőváros is ekkor jelent meg.

Az I. Lajos király halálát követő hatalmi versengésből a király lányát, Máriát feleségül véve Luxemburgi Zsigmond került ki győztesen. Uralma idején (1387-1437) teljesedett ki a rendi mozgalom, amely mellett az Anjou trónkövetelők és híveik okoztak még belső feszültséget.

A török hódítók elleni küzdelem legkiemelkedőbb személyisége Hunyadi János volt, akinek fiát megválasztották királlyá. Corvin Mátyás (1458-1490) a közrendekkel szövetkezve központosította a királyi hatalmat, új hivatali és bírói apparátust hozott létre, zsoldossereget szervezett, és kísérletet tett az abszolutizmus kormányzás bevezetésére. Mátyás halálát követően megsemmisültek a centralizáció eredményei, a bárói és köznemesi párt erői között patthelyzet alakult ki, a terheinek növekedése miatt fellázadt parasztságot (Dózsa György-féle parasztfelkelés, 1514) lefegyverezték, a királyi hatalom pedig súlytalanná vált. Ebben a helyzetben támadt Magyarországra a török. A hódító seregek 1521-ben elfoglalták a déli végvári rendszer kulcserődjét, Nándorfehérvárt, majd 1526-ban Mohácsnál tönkrevették a felvonuló magyar seregeket, végül az ország trónján ülő két király viszályába beavatkozva 1541-ben elfoglalták Budát, ezzel három részre szakítva az országot. Kezdetét vette a százötven esztendeig tartó török uralom.

/folytatása következik

Kölcsei Ferenc - Erkel Ferenc

Himnusz

Isten áldd meg a magyart
 Jó kedvvel, bőséggel,
 Nyújts feléje védő kart,
 Ha küzd ellenséggel;
 Bal sors akit régen tép,
 Hozz rá vig esztendő,
 Megbűnhődte már e nép
 A múltat s jövődőt!

Őseinket felhozád
 Kárpát szent bércére,
 Általad nyert szép hazát
 Bendegúznak vére.
 S merre zúgnak hajjai
 Tiszának, Dunának,
 Árpád hős magzatjai
 Felvirágoznak.

Értünk Kunság mezein
 Ért kalászt lengettél,
 Tokaj szőlővesszein
 Nektárt csepegtettél.
 Zászlónk gyakran plántálád
 Vad török sáncára,
 S nyögte Mátyás bús hadát
 Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
 Gyúlt harag kebledben,
 S elsújtád villámidat
 Dörgő fellegedben,
 Most rabló mongol nyilát
 Zúgattad felettünk,
 Majd töröktől rabigát
 Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
 Ozmán vad népének
 Vert hadunk csonthalmain
 Győzedelmi ének!
 Hányszor támadt tenfiad
 Szép hazám kebledre,
 S lettél magzatod miatt
 Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
 Kard nyúl barlangjában,
 Szerzte nézett s nem lelé
 Honját a hazában,
 Bércre hág és völgybe száll,
 Bú s kétség mellette,
 Vérzőn lábainál,
 S lángtenger fölötté.

Vár állott, most kőhalom,
 Kedv és öröm röpkedtek,
 Halálhörgés, siralom
 Zajlik már helyettek.
 S ah, szabadság nem virúl
 A holtak véréből,
 Kínzó rabság könnye hull
 Árvánk hó szeméből!

Szánd meg isten a magyart
 Kit vészek hányának,
 Nyújts feléje védő kart
 Tengerén kínjának.
 Bal sors akit régen tép,
 Hozz rá vig esztendő,
 Megbűnhődte már e nép
 A múltat s jövődőt!

Vörösmarty Mihály – Egressy Béni

Szózat

Hazádnak rendületlenül
 Légy híve, oh magyar;
 Bölcsőd az 's majdan sírod is
 Melly ápol 's eltakar

A' nagy világon e' kívül
 Nincsen számodra hely,
 Áldjon vagy verjen sors' keze
 Itt élned, halnod kell.

Ez a' föld, mellyen annyiszor
 Apáid' vére folyt;
 Ez, mellyhez minden szent nevet
 Egy ezredév csatolt.

Itt küzdenek honért a' hős
 Árpádnak hadai,
 Itt törtek össze rabigát
 Hunyadnak karjai.

Szabadság! Itten hordozák
 Véres zászlóidat,
 'S elhulltanak legjobbjaink
 A' hosszú harcz alatt.

És annyi balszerencse közt,
 Olly sok vizzály után,
 Megfogyva bár, de törve nem,
 Él nemzet e' hazán

'S népek' hazája, nagy világ!
 Hozzád bátran kiált:
 "Egy ezred évi szenvedés
 Kér éltet vagy halált!"

Az nem lehet, hogy annyi szív
 Hiába onta vért,
 'S keservben annyi hű kebel
 Szakadt meg a' honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
 És olly szent akarat
 Hiába sorvadozzanak
 Egy átoksúly alatt

Még jőni kell, még jőni fog
 Egy jobb kor, melly után
 Buzgó imádság epedez
 Száz ezrek' ajakán.

Vagy jőni fog, ha jőni kell,
 A' nagyszerű halál,
 Hol a' temetkezés fölött
 Egy ország vérben áll.

'S a' sírt, hol nemzet sülyed el,
 Népek veszik körül,
 'S az ember' millióinak
 Szemében gyászköny ül.

Légy híve rendületlenül
 Hazádnak, oh magyar,
 Ez éltetőd 's ha elbukál,
 Hantjával ez takar.

A' nagy világon e' kívül
 Nincsen számodra hely;
 Áldjon vagy verjen sors' keze,
 Itt élned, halnod kell.

Nagyszakácsi 2001

Már évek óta tervezgette a ZSBK kulturális munkacsoportja, hogy el kellene látogatni Nagyszakácsiba a királyi szakácsok fesztiváljára. Idén kilencedik alkalommal rendezték meg augusztus első hétvégéjén ebben a kis somogyi falucskában ezt a három napos gasztronómiai ünnepet.

Ha egy szokványos hétköznapon téved az idegen Nagyszakácsiba, semmi különöset nem talál itt. Szinte együtárs település szerény házakkal és középületekkel. Magunk sem tudtuk elképzelni, hogy bonyolítja le a rendezvényt, mivel három napra 15.000 vendégre számítottak.

A ZSBK csoportja szinte elsőként érkezett a falu határára, ahol már a rendezők egy nagy, lekaszált alkalmi buszparkolóba irányították buszunkat. Az egyik jegyárú felszállt és ott helyben megváltottuk napi jegyünket, ami minden programra érvényes volt.

Innét gyalog indultunk a központ felé. Még a falu szélén felfigyeltünk egy felújított házra, mely szakácmúzeumként működik, a ház nagy gyümölcsöskertjébe települt be egy kiskőrösi vendéglős, ahol már szabad tűzön foryogtak az ínycsiklandozó illatú, Mátyás király korabeli receptek szerint főzött ételek. A múzeumban különféle régi konyhai, pék- és cukrászüzemi eszközöket állítottak ki. Itt mondták el, a település onnét kapta nevét, hogy ez a terület királyi birtok volt, és a királyok az igen nagy becsben tartott szakácsaiknak a környéken adományoztak birtokokat.

Tovább sétálva láthattuk, hogy szinte minden második portára betelepült egy-két vendéglős és sütöttek főztek a szemünk láttára. Sült ott malac, ökör, kemencében sasilik, főtt a kondérokban ínycsiklandozó illatokat terjesztve a birka, marha, a vadpörkölt. Erdélyi asszonyok sütötték kemencében a káposztalevélen sült zsemlelányi krumplis cipókat, lepényeket. Árultak gazdagon díszített kenyérműremekeket, és réteskínálatban sem volt hiány.

Miközben a megnyitó ünnepre igyekeztünk, elhaladtunk a kilenc versenyző szakács sátra előtt. Rájuk még szigorúbban vonatkozott az előírás, csak Mátyás korában ismert alapanyagokat, fűszereket használhattak, és csak szabad tűzön /nem gázlángon/ és faparázson /nem faszélen/ készíthették el az ételeket. Itt szemünk-szánk tátva maradt a mesterien díszített asztalok láttán. A megnyitó helyszínére érve kerestünk egy árnyékos helvet,

és onnan néztük végig a színes felvonulást. Bevonult Mátyás király és Beatrice királyné egész udvartartásával, udvarhölgyekkel, lovagokkal, talpig páncélba öltözött fekete-seregbeli vitézekkel. Hét-nyolc éves gyerekek is részesei voltak a fölvonulásnak apródnak öltözve és természetesen az udvari bolond sem hiányzott. Mind egytől egyig nagy tetszést arattak.

A szabadtéren berendezett királyi palotát egy patak választotta el a nézőtértől, mintegy természetes határt szabva. A közönség a lejtős területről jól ráláthatott a színpadra. Itt mutatták be a versenyző szakács-csapatokat és a neves budapesti szállodák főszakácsaiból álló zsűrit, akik tetőtől talpig szakácsöltözékben voltak. Ismertették az egész napos, különböző helyszíneken párhuzamosan zajló programokat, ki-ki választhatott a kulturális és gasztronómiai kínálatból.

A kirakodóvásáron csak eredeti népművészeti, igényes árut kínáltak. Híres borászok sátrainál lehetett kóstolgatni a finomabbnál finomabb borokat. A gyerekeknek tartottak bábelőadást, vásári komédiások, gólyalásbasok járták a falut. Még arra is volt módunk, hogy a kihelyezett vradóállomáson vért adjunk.

A délutáni program része volt a somogyi lovasbandérium bemutatója. Igazi somogyi betyárparádét tartottak. Ezt követte Kassai Lajos világhírű lovasíjász bemutatója.

Este 7 óra körül újra a nagyszínpad környéke népesült be. A szakácsverseny eredményhirdetésére újra felvonult az egész királyi udvartartás. Bemutatták a pompás ételkompozíciókat és kihirdették a győztest.

Az esti tűzijátékot már nem vártuk meg, a nagy hőségben mindenki elfáradt, de azzal a jó érzéssel indultunk haza, hogy megint láttunk valami felejthetlent, egy csodát, amit egy kis magyar falu lakói teremtettek.

Köszönet a Baráti Kör szervezőinek ezért a szép napért.

Dr.Pallós Zoltánné – Turán Józsefné

Miről volt szó a ZSBK júliusi taggyűlésén?

Sándor Tibor ügyvivő köszöntötte a tagságot, és át is adta a szót a kertbarát munkacsoport-vezetőnek Varga Gézának. Ő elmondta, hogy csatlakoztak a Népfőiskolák és kertbarátok köréhez. Javaslatokat kér a tagságtól előadástémákra. Elmondta még, ha igény lesz rá, idén is szerveznek látogatást a Szentlőrinci Gazdanapokra.

Kovács Sándorné kulturális munkacsoport-vezető megköszönte a Morvay házaspárnak, hogy a hagyományos pikniket náluk tarthatta meg a szervezet. Röviden ismertette az augusztus 4-i nagyszakácsi programot, ahová kirándul a ZSBK tagsága 50 fővel.

Dani Béláné nyugdíjas klubvezető beszámolt a júl. 13-án Pécsen tartott programról, ahol erdélyi vendégeket

búcsúztattak, a műsorban Horváth Józsefnéval szerepeltek.

Varga Géza megemlítette még, hogy az aug. 20-i ünnepség és a kenyérszentelő mise aug. 19-én lesz. Idén is megrendezik a Medgyesi festőiskola alkotóinak kiállítását.

Ezután néhány, az önkormányzatot illető kérdést tettek fel Sándor Tibor alpolgármesternek, aki megígérte, megpróbál közbenjárni a felvetett problémák ügyében.

Sándor Tibor megköszönte a jelenlévőknek, hogy a nagy nyári kánikula ellenére is ilyen szép számmal megjelentek és bezárta gyűlést.

Tudja-e Ön?

- ❖ Hogy a vesekőveség ősidők óta ismert, gyakori betegség. Körülbelül a lakosság 2-3%-át érinti élete folyamán. Bármelyik életkorban előfordulhat, még gyerekeken is.
- ❖ Hogy a vesékben kiválasztódó vizelet nem csak vízből áll, hanem különféle anyagok oldata. Normális esetben az oldott anyagok nem láthatók, vagy csak mikroszkóppal észlelhető kristály, szemcsenagyságot érnek el. Ha a kristályosodás fokozott, ezek az apró szemcsék megnagyobbodnak, látható méretet öltenek.
- ❖ Hogy az apró, gombostűfejnyi kis kövek észrevétlenül a vizelettel kiürülhetnek. A búzaszemnyi kő is kiürülhet, ez azonban többnyire már észreveteti magát. Vándorlás, kiürülés közben erős fájdalmak jelentkeznek. Ez az úgynevezett vesegörcs. Ilyenkor gyakran véres a vizelet. A görcs elmúltával hosszabb-rövidebb ideig tünetmentes időszak következik.
- ❖ Hogy a kő főleg kalciumot, foszfort, oxál- és húgsavat tartalmaz. Ezek az anyagok egyébként az anyagcsere révén kerülnek a vizeletbe.
- ❖ Hogy egy kő kb. 5-6 mm nagyságig ürülhet ki, ennél nagyobb kövek általában már elakadnak, csak beavatkozással távolíthatók el.
- ❖ Hogy a kis kövek távozását gyógyszerekkel, bő folyadék-fogyasztással lehet segíteni, görcsök esetén pedig görcsoldó orvosságokra van szükség. Nagyobb, elakadt kő eltávolítása műszeres felnyúlással, műtéttel történhet. Meg lehet kísélni az ultrahangos kőzúást is. Ezzel a követ kisebb darabokra lehet törni, amelyek már képesek a vizelettel eltávozni, „kiférnek” a húgycsővön. Az ultrahangos kőzúás azonban nem mindig sikeres. Néha megkísérélhető a kőoldás gyógyszerekkel, de ez ritkán hoz megoldást.
- ❖ Hogy a rendszeres bőséges folyadékfogyasztás csökkenti a kőképződés veszélyét, mert a hígabb vizeletben kisebb a kristályosodás, illetve az apró kövek a nagyobb vizeletmennyiséggel könnyebben eltávozhatnak. Főleg a nők hajlamosa arra, hogy egész nap csak mintegy ½ liter folyadékot igyanak. A javasolt folyadékfogyasztás legalább 1 liter legyen, de a nyári meleg napokban ennél jóval többet kell inni.

Dr.Pallós Zoltán háziorvos

Figyelem!

Dr.Pallós Zoltán háziorvos szabadságon lesz szeptember 10- től 21-ig.

Helyettesít: DR. VAJDA ÉVA háziorvos, PELLÉRD

Tel.:373 - 212, mobil. tel.: 06 20 9421673

Rendel Kővágószőlősn: hétfőn – szerdán - pénteken 13 órától.
Munkanapokon rendelési időn kívül Pellérdről a fenti számon hívható!
Kedden és csütörtökön injekciózás, kötözés stb. 8-9 óráig.

Munkaszüneti napokon ügyelet a Lánc utcában, tel.:214 347

Gyerekeknek a Gyermekkórházban, a Nyár utcában.

Nagyon sürgős esetben, életveszély esetén **MENTŐK!** Tel: 104.

Betekintés megyénk gazdasági életébe.

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Ipar Kamara évente két alkalommal felméri a megye vállalatainak létszám, beruházás, jövedelmezőség alapján kialakult gazdasági helyzetét és jövőbeli fejlesztési elképzeléseit.

Az értékelés során készített statisztikákból, grafikonokból felmérhető a gazdaság ágazonkénti és összesített konjunktúrális helyzete. Mivel lakosságunk megélhetése a munkahelyeken keresztül szorosan összefügg megyénk jelenlegi és jövőbeli gazdasági helyzetével, így nem felesleges a tájékozottság az életszínvonal alakulását befolyásoló gazdaság állapotáról.

A 2001. első félévi értékelése alapján sem a jelenlegi, sem a jövőbeni állapot nem biztató. Megyénk még mindig az elmaradott térségű megyék közé sorolható, országos viszonylatban a 11. helyen áll.

Gazdaságunkat a rossz üzleti helyzet, de egy viszonylagosan optimista várakozás jellemzi.

Az **üzleti helyzet** romlása két év óta folyamatos, 2001 első félévére negatív csúcsot ért el.

Tartósan rossz a helyzet az építőiparban, az idegenforgalomban, a kereskedelemben és a szállításban. Jobb üzleti helyzetben vannak a szolgáltatók (humán szolgáltatás, üzleti szolgáltatás), közülük magasan kiemelkedik a pénzügyi szektor.

A **jövedelmezőség** nagyjából hasonló képet mutat. Legjövedelmezőbb a pénzügyi szektor, legrosszabb az építőipar.

A KSH által jelzett **beruházási visszafogottságot** ez a felmérés is alátámasztja.

Igaz, hogy a vállalatok egy részénél megkezdődtek a kisebb beruházások, de nagyon sok az olyan cég, akik az év hátralévő részére sem ütemeztek fejlesztést.

A megye gazdaságának átlagos **kapacitás kihasználtsága** 69%, aminek a dinamikus gazdaságban 80%-nak kellene lennie.

A vállalati méretek növekedésével együtt növekedik a **kapacitás kihasználatlanság** szintje is. Több nagyvállalatnál már meghaladja a 80%-os kihasználatlanságot.

A termelés csökkenésének fő oka a kereslethiány, ami egyben magyarázatot ad a beruházási visszafogottságra.

Az ipart a stagnálás jellemzi. Beruházásban megelőzi a kereskedelmet, az idegenforgalmat, a szállítást és az építőipart. Jövedelmezőségben és az üzleti helyzet megítélésében a középmezőnyben áll.

A kereskedelem megoldatlan és egyre erősödő problémája a bevásárlóközpontok terjeszkedése.

Ha régióknak vonatkozásában megvizsgáljuk a gazdasági helyzetet, akkor megállapíthatjuk, hogy itt is nagyok és nem csökkennek a gazdasági fejlődésben mutatkozó különbségek.

A megye gazdasági helyzete nem jelzi az életszínvonal javulásának a lehetőségét.

A legjobban fizető pénzügyi szektorban és a viszonylag még jól fizető szolgáltató cégek béreiből a lakosság kis hányada részesül.

A nagy tömegeknek továbbra is egy nem fejlődő gazdaság kielégítő vagy rossz béréből kell megélni, a dolgozni akaró munkanélkülieknek pedig az optimista várakozás marad.

Módosítják a Széchenyi terv pályázati rendszerét

A közeljövőben a Gazdasági Minisztérium az egyszerűbb és teljesíthetőbb feltételek kialakítása érdekében módosítja a Széchenyi terv pályázati rendszerét.

Változások várhatók:

Saját erő, biztosítékok, bruttó kamat, pályázat befogadás, pénzügyi teljesítések tekintetében. Bővebb információ: Horváth Jenőtől

Emelik a lakásépítési támogatást:

Várhatóan szeptembertől: a **Lakáshitelek** kamata, új lakás vásárlásra 6%-ra csökken, támogatott törlesztési idő 15 évre, mértéke pedig 15M. Ft-ra nő. A hitelhez kapcsolódó **adó kedvezmény** a jelenlegi 35E. Ft helyett max.: 240E. Ft-ra nő a leírható személyi jövedelem adóból. (Havi 100E. Ft törlesztés esetén.) **Kiegészítő kamattámogatást** a telkek közművesítésére és előkészítésére is igénybe lehet venni. Info: GM, MEH.

Új kedvezményes hitellel támogatják a családi gazdaságokat:

A hitel kamatmentes, 10-15 éves futamidővel, 2 év türelmi idővel.

Felhasználhatóság: földvásárlás, gépvásárlás, épület-beruházás. Fedezet: kedvezményes. Info: FVM 301-4000.

Horváth Jenő

Autósrovat

SztrádaKeringő

Mindennaposak a bírálatok az autópálya építés körül. Ha nem épül azért, ha meg épül azért. Kapkodhatjuk a fejünket, ki épít olcsón és jól, ki drágán pocsek utat?

A 90-es évek közepén készült el az M1, M3, és M5 pályák egy-egy szakasza. Ezek az utak koncesszióban készültek. A koncesszió azt jelenti, hogy a befektetőt (aki a pénzt adja) illeti szerződésben meghatározott ideig az autópálya hasznosításának joga, magyarul az autósoktól beszedett díj. A koncessziót kivétel nélkül külföldi tulajdonú társaságok nyerték el, és a kivitelező nagy útépitő vállalatok is külföldi tulajdonban vannak. A pénzügyi befektetők érdeke, hogy ne csak minél előbb megtérüljön az építés költsége, hanem ezen felül hasznot, nyereséget hozzon. Így történt, hogy az autópálya díjakat igen magasan állapították meg, az autóvezetők zöme inkább az ingyenes elkerülő utat választotta.

A mai napig ez a helyzet az M5-ön, amelyik Budapesttől Szeged felé tart, és Kiskunfélegyházánál végződik. A nyugati határig húzódó M1-es, és a kelet felé tartó, Füzesabonyig megépített M3-as sztrádák koncessziós jogát időközben az állam visszavásárolta. Ezek a pályák jelenleg matricával vehetők igénybe. Az egy hetes matrica ára 1400 Ft, egy hónapra pedig 2500 forintért lehet személyautóval utazni. Az adott időtartamban bármennyit lehet autózni az utóbbi két autópályán. A koncessziós M5-ön nagyjából a heti matrica árérték egy utat lehet megtenni Pesttől Kiskunfélegyházáig, és akkor még esetleg visszafelé is ki kell fizetni a díjat. Nem csoda, hogy amíg a matricás pályákon átlag percnként 40-50 gépjármű halad át, addig a Szeged felé vezető úton 15. A többi autós a településeken átmenő, elkerülő utakon hajt, próbára téve az ott lakók tüdejét, fülét és idegrendszerét.

Az állami beruhásként történő építésre az átállás időt vett igénybe. Többek között ezért is nem készült sztráda 1998 és 2000 között.

Az autóstársadalomnak az a jó, ha minél több autót és autópályát áll a rendelkezésre, de nem mindegy mennyiért.

Közel 10%-al több autó kelt el idén, mint 2000 első hat hónapjában.

Meglehetősen jó évet zártak tavaly az autókereskedők, s 2001 első félévének eredményére sem lehet panaszuk, hiszen a múlt év azonos időszakához képest csaknem 10 százalékkal nőttek az eladások.

Az első félévben 72 294 új autó kelt el. A 14 303 autóval listavezető Suzuki a modellváltásnak és a szerencsés árpólitikának is köszönheti idei sikerét. A „mi autónk” alapjában véve ugyanaz, mint már sok éve: takarékos és megbízható kisautó – és elsősorban olcsó, ami a magyar piacon még mindig sokat nyom a latban. A Suzuki Swift és Wagon magyarországi megítélése kedvező, a vásárlók megbíznak a hazai termékben. Másodikként az Opel végzett 10 043 eladott járművel, kedvelt típusok a Corsa és az Astra. A harmadik dobogós helyet most nem a megszokott Volkswagen szerezte meg, hanem a Renault, 802 autóval előzve meg riválisát. A negyedik helyezett Volkswagen a Peugeot, a Skoda és a Fiat követi az eladások számát tekintve.

Tűzijáték

Augusztus 20-hoz közeledve ismét fellángolt a vita, mennyibe kerül a tűzijáték Pesten és az ország másik három városában. Idén körülbelül 2 és félszer annyiba került a látványosság, mint 1997-ben.

Mennyi minden hasznosat lehetett volna ebből a pénzből csinálni, - mondták sokan.

A tűzijáték valóban drága dolog. Emlékszem, amikor Kővágószőlősen először rendeztek ilyet, (azt hiszem 1996-ban) itt is többen fanyalogtak, minek erre ennyi pénzt költeni? A borozóban egy nagyhangú ember csapkodta az asztalt: „ezek (mármint a polgármester és a képviselők) ilyen marhaságokra b... el a pénzt. Inkább segítyt osztanának belőle!”

Ha emlékszünk arra a tömegre, a több száz helybelire és vendégre, akik a kultúrház udvarán és a futballpálya mellett összegyűltek és csendben várták az első égi csillagszóró fellobbanását, az elragadtatott morajra egy-egy látványos tűzszuhatag láttán, akkor nyugodtan mondhatjuk, nem volt kidobott pénz. És akkor még nem beszéltünk azokról a falubeliekről, akik udvarukról, házuk teraszáról fürkészték az eget a sötétség beálltával, vagy a dombtetőre felkapaszkodó cserkútiakról, töttö-

siekről. A negyedórás látványosság után szétszédő emberektől csak elragadtatott hangokat lehetett hallani.

Az esemény idejére mi, a borozó vendégei is kitóultunk a teraszra, köztünk a nagyhangú is. Csendben nézte a szikraesőt és amikor vége lett, ismét a pult felé indult. A dologról többé egy szót sem szólt.

Azóta már sok-sok település rendezett tűzijátékot valamilyen helyi ünnep, rendezvény részeként. Legutóbb a szomszédos Cserkút koszorúzta meg az országot és a saját ünnepét ilyen égi látványossággal. Többen szöllősiiek ugyanolyan áhítattal néztük, mit annak idején a sajátunkat. Gondolom, a szomszédok is közpénzből rendezték.

Akkor meg mi a baj az ország tűzijátékával? Mert a budapesti rendezvény nem csak a pestieké, hanem az egész országé volt. Például ismerek olyan kővágószőlősit, aki a helyszínen nézte meg a fővárosi látványosságot. Hogy nagyobb, meg drágább, mint azelőtt? Millennium, ezeréves évforduló csak egyszer van. Ezt földhözragadtságból, kissztílv politikai okból nem kelle-ne kétségbevonni.

Kő-Po

Vendégek jártak a Tájékoztató és Látogató Irodában

A Magyar Tudományos, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesületének Nukleáris Újságíró Szakosztályának tagjai – a nukleáris intézményekkel való ismerkedés során – 2001. június 28-án érkeztek Kővágószőlőre, a mecseki uránbányászat központjában.

Megtekintették a Bányászati múzeumot. Élmény volt számukra az udvaron megépített mintatárna és az épületben lévő, az uránbányászathoz kapcsolódó számos relikvia. Bepillantást nyerhettek a szakma régi (50-es évekbeli) eszközei közé. Megnézték, és nagyra értékelték az Újtelepen lévő Látogató és Tájékoztató Irodát is. Itt tablók mutatnak be a bánya bezárásával kapcsolatos környezetvédelmi intézkedéseket és a nagyaktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését célzó kutatások eddigi eredményeit.

Ezt követően megtekintették a MECSEKÉRC Környezetvédelmi Rt. bázisát, (az uránbánya régi telephelyén) ahol a bányabezárást és a rekultivációt irányító, ellenőrző szakemberektől ízelítőt kaphattak a környezeti károk felszámolásának módjáról, megvalósításáról és költségeiről.

A szakemberek elmondták, hogy az itt szerzett tudást, tapasztalatot kamatoztatni szeretnék a mecseki feladat elvégzése után. A szocialista tábor másik nagy uránbányájával-mely az egykori NDK területén található, kapacitása tízszer nagyobb a pécsinél-jó a kapcsolat, és talán együtt vállalnak új helyszínen környezeti veszélyelhárítást.

2001-2002 ÉVI MEGYE III. SORSOLÁSA

I. forduló: 2001. 08. 26. 17⁰⁰
K.SZŐLŐS - LOVÁSZHETÉNY

II. forduló: 2001. 09. 02. 17⁰⁰
PÉCSVÁRAD II. - K. SZŐLŐS

III.forduló: 2001.09.09. 16³⁰
GERDE - K SZŐLŐ

IV. forduló 2001.09.16. 16³⁰
K. SZŐLŐS - PFC

V. forduló: 2001.09.23. 16³⁰
VILLÁNY - K. SZŐLŐS

VI. forduló: 2001. 09. 03. 16⁰⁰
K. SZŐLŐS - MÁGOCS

VII. forduló: 2001 10. 07. 16⁰⁰
DRÁVASZABOLCS - K. SZŐLŐS

VIII. forduló: 2001. 10.14. 15⁰⁰
K. SZŐLŐS - VÓKÁNY

IX. forduló: 2001.10.21. 15⁰⁰
M. HERTELEND - K SZŐLŐS 10. 20.

Sándor Tibor

MAGYARORSZÁG EGY NAPJA

A Magyar Kultúra Alapítvány Székháza a Budai Vár szívében, a Mátyás-templom és a Halászbástya szomszédságában áll. Századelőn épült történelmi múltú falai sok jelentős tudományos és kulturális esemény emlékét őrzik. E hagyományokat folytatja az Alapítvány is jelenlegi tevékenységével, melynek középpontjában a határon túli magyar és a hazai szellemi élet képviselői közötti kapcsolatok szervezése, a kulturális örökség átadása, a hagyományok ápolása áll. Itt kapott helyet a tavaly meghirdetett fotópályázon

részvett művekből összeállított kiállítás. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával a beküldött fotókból elkészült és mára már megjelent, Magyarország egy napja – millenniumi körkép című fotóalbum, 450 fotóval, kb. 300 szerző közreműködésével. Kővágószőlősről Sándor Tibor alpolgármester által készített fotók színesítik a kiadványt, valamint a kiállítást. A kiállítás anyaga térítésmentesen kölcsönözhető. Az elkövetkező két évben, valamennyi megyében szeretnék bemutatni.

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban. **Felelős kiadó:** Holota Jenő, **Felelős szerkesztő:** Sándor Tibor, **Szerkesztőség:** Kővágószőlős, Széchenyi u. 4/1, **Nyomdai munka:** Agora Nyomda Pécs